

Avisen er både fortid og nutid

Fra side 4 til side 15 beskriver denne avis Danmarks geologiske historie fra for 70 millioner år siden til for ca. 10.000 år siden ved hjælp af en række nedslag i de vigtigste perioder. På de sider lader vi, som om de venstre sider af et opslag er en lille avis, skrevet lige midt i den periode, siderne handler om. På den højre side af opslaget springer vi frem til nutiden og forklarer lidt mere fagligt om perioden og giver eksempler på, hvordan man kan finde spor af netop den tid i landskabet i dag.

Når du bladrer næste gang, skal den venstre side altså forestille at være skrevet midt i kridttiden for 70 millioner år siden, mens den højre side blandt andet fortæller om Møns Klint i dag, fordi det er dér, man tydeligt kan se spor fra kridttiden.

Spring i tiden: På hvert opslag læser du om fortid til venstre og nutid til højre.

Intro

Jorden er oldgammel og ændrer sig hele tiden

Jordkloden er 4.550 millioner år gammel. Med andre ord lidt mere end 4,5 milliarder år gammel. Og det kunne man jo skrive flere aviser om. En hel bunke faktisk.

Hvis man skulle proppe alle Jordens 4.550 millioner års historie ned i en avis, ville det blive en stor omgang stikord – eller verdens længste avis. I denne avis har vi valgt at fortælle dig om Danmarks geologiske historie, og vi starter for 70 millioner år siden.

Egentlig er det lidt specielt at kalde det Danmarks geologiske historie. For det første er staten Danmark strengt taget ikke meget mere end 1.000 år gammel, og så er det jo noget af en optakt at starte 69.999.000 år før.

For det andet var der ikke noget fysisk Danmark, som vi kender det, for 70 millioner år siden. Det så helt anderledes ud. Det kommer du til at opleve, når du bladrer i denne avis.

Vi kalder det alligevel Danmarks geologiske historie, for det er det område, hvor Danmark ligger i dag, det kommer til at handle om. Det kommer til at handle om jorden under os, og du kommer til at bruge hovedet. Faktisk vil vi rigtig gerne have, at du får jord i hovedet. Helt ligesom vi har det.

Geologi er ekstremt spændende og underholdende. Det håber vi, går op for dig undervejs i denne avis. Det er i hvert fald hensigten med måden, den er skrevet på. Når interessen er fanget, og øjnene og hjernen stiller skarpt på lige det, du synes er mest interessant i

avisen, kan du finde mere om præcis det emne på den hjemmeside, vi har lavet til avisen.

Så åbn avisen, vær nysgerrig, og bliv inspireret – og dyk længere ned i forhistorien på www.jordihovedet.dk. God fornøjelse!

GeoCenter Møns Klint, Fur Museum, Museum Sønderjylland, Gram og Østsjællands Museum

SE MERE PÅ
www.jordihovedet.dk

Bla bla bla **kontinentalplader** bla bla bla **aflejringer** bla bla bla **erosion** bla bla bla bla **fossiler** bla bla bla lag bla bla **tektoniske plader** bla bla **sedimenter** bla bla **oceanbundsplader**

De svære geo-ord

Forestil dig, at både din mor og far er geologer. Og forestil dig en typisk aftensmads-snak. Det er ikke sikkert, du lige kan følge med!

Ligesom alle andre videnskaber har geologi sine svære ord og begreber. Dem møder du undervejs i avisen. Men bare rolig – det har vi tænkt på. Nogle af de vigtigste svære ord og begreber er forklaret lige her og i leksikonboksen på hver side. Så husk denne lille tegning, hvis du har brug for hjælp undervejs i avisen.

Aflejringer: Du får en forklaring, når du læser »Lag og aflejringer er Jordens historiebøger« på modsatte side.

Erosion: Erosion betyder, at regn, vand, is, sne og vind m.m. slider, skraber og graver i jordoverfladen. Igennem mange millioner år kan en hel bjergkæde erodere bort.

Fossiler: Fossiler er det samme som forsteninger og er rester af dyr og planter, der har været begravet i jorden i mange tusinde år.

Lag: Du får en forklaring, når du læser »Lag og aflejringer er Jordens historiebøger« på modsatte side.

Sedimenter: Sedimenter er løse, små mineral-korn, der er eroderet bort fra bjerge. Nogle blæses sammen i klitter, og de fleste ender til sidst i vand, hvor de aflejres. På den måde kan man spore noget af Danmarks undergrund til helt bestemte steder i Sverige, hvor mineral-kornene stammer fra. Det kan man gøre ved at sammenligne sediment-prøver.

Tektoniske plader, kontinentalplader, oceanbundsplader: En farlig masse plader! Og det er ret kompliceret. Det vigtige i denne sammenhæng er, at Jordens udseende skifter, fordi det yderste af

Jordens
45.000.000 år

Jord i hovedet

En skoleavis fra dagbladet metroXpress og TURBINE forlaget. Materialet er udgivet på initiativ af GeoCenter Møns Klint, Fur Museum, Museum Sønderjylland, Gram og Østsjællands Museum © GeoCenter Møns Klint

1. udgave, 1. oplag
Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse må kun ske i overensstemmelse med overenskomst mellem Undervisningsministeriet og Copydan.

ISBN: 9788770901413

Ansv. redaktør
Ulrik T. Skaftø
Tlf. 86 12 79 16
post@skoleavisen.com

metroXpress A/S
Wildersgade 8
1408 København K

Turbine Forlaget
Filmbyen 21, 4. sal
8000 Århus C

Tlf. 86 12 79 16
Fax 86 12 73 16
www.skoleavisen.com
skoleavisen@turbineforlaget.dk

Redaktion

Redaktør: Jesper Tolstrup,
skoleavisen@turbineforlaget.dk
Tekst: Jesper Tolstrup

Redaktionsgruppe

Jesper Grube Kristiansen (undervisningschef, GeoCenter Møns Klint), Jesper Milán (museumsinspektør,

Østsjællands Museum), Martin Abrahamsson (museumsrådgiver, Museum Sønderjylland, Naturhistorie og Palæontologi) Bo Pagh Schultz (geolog, Fur Museum), Jørn Waneck (geolog, naturvejleder) og Marianne Mortensen, Ph.D. student, Institut for Naturfagenes Didaktik, Københavns Universitet.